

แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

Development of the Teachers' Potential in Learning Management to Enhance
Analytical Thinking under the Office of Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational
Service Area 2.

กิตติยา ไชยคำภา¹ และ ประสาท เนืองเฉลิม²
Kittiya Chaikhampha¹ and Prasart Nuangchalem²

Received : 17 ก.ย. 2561

Revised : 14 ต.ค. 2561

Accepted : 24 ต.ค. 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู กำหนดขนาดกลุ่ม ใช้ตารางของ Krejcie & Morgan จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 30 ข้อ และระยะที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 30 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับน้อย แต่สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย การประชุม การสร้างเครือข่าย การพัฒนาวิชาชีพครู และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนาครู, การจัดการเรียนรู้, การส่งเสริมการคิดวิเคราะห์

Abstract

The purpose of this research was to develop teachers' learning management to enhance analytical thinking under the office of Phra Nakhon Si Ayutthaya primary educational service area 2. The research was designed into 3 phrases. Phrase 1 was to study factors and indicators of learning management to

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, อีเมล: kittiya002@gmail.com

² อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

¹ Graduate Student, Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University,
Email: kittiya002@gmail.com

² Lecturer of Faculty of Education, Mahasarakham University (Advisor)

enhance analytical thinking. Sample in phrase 1 were 5 experts. Phrase 2 was to study the current and ideal situations of learning management to enhance analytical thinking. The samples comprised of 331 schools administrators and teachers in charge of academic affairs those were collected by Krejcie and Morgan. The research instruments were questionnaire with 5 rating scale. Phase 3 was to seek guidelines for teachers' development on learning management to enhance analytical thinking. Sample in phrase 1 were 5 experts. The research instruments were interviewing form and evaluation form. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation and $PNI_{modified}$. The result of research indicated that.

1) Learning management to enhance analytical thinking under the office of Phra Nakhon Si Ayuthaya primary educational service area 2 consisted of 5 factors and 30 indicators. 2) The results of the current condition and desirable condition of learning management to enhance analytical thinking under the office of Phra Nakhon Si Ayuthaya primary educational service area 2 revealed that the current condition was in low level and the desirable condition of learning management to enhance analytical thinking was in highest level. 3) Learning management to enhance analytical thinking under the office of Phra Nakhon Si Ayuthaya primary educational service area 2. Consist of meeting, building network, professional development and professional Learning community.

Keywords : Development of the Teachers' Potential, Learning Management, Analytical Thinking Skills

บทนำ

การพัฒนาครูที่ผ่านมาพบว่ามีการพัฒนาครูที่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากวิธีการพัฒนาครูแต่ละวิธีมีอุปสรรคข้อจำกัดต่อการพัฒนา คือ การอบรมมีเนื้อหาไม่ตรงกับความต้องการของครู (วิชัย ไสสุวรรณจินดา, 2546 : 11) เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานที่จัดอบรมจะเป็นผู้กำหนดหัวข้อหลักสูตรให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม การอบรมมีระยะเวลาสั้นไม่เหมาะกับเนื้อหา และการจัดอบรมมักจะจัดอบรมในช่วงเปิดภาคเรียน ครูต้องทิ้งห้องเรียน ซึ่งครูโรงเรียนขนาดเล็กไม่มีครูเข้าไปสอนแทน และเมื่ออบรมเสร็จแล้วครูไม่มีเวลาสำหรับจัดระบบความรู้ หรือการผลิตสื่อ (จีระ รุญเจริญ, 2550 : 18)

ครูส่วนใหญ่ยังไม่ยอมรับการปรับการเรียนการสอน (ทิตนา แหมมณี, 2547 : 39) จำเป็นต้องมีปัจจัยผลักดันให้ครูเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้จากครูเป็นศูนย์กลาง มาสู่นักเรียนเป็นศูนย์กลาง ความรู้ที่ต้องพัฒนาให้กับครู ได้แก่ ความรู้ที่ทันสมัยในสาขาวิชาที่สอน กลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผล การสอนแบบบูรณาการ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บทบาทในการเป็นผู้นำการเรียนรู้และการทำวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับผลการศึกษาที่ พบว่าครูมีความต้องการพัฒนาด้านการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อและการพัฒนาสื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะใช้ภาษาไทย เพื่อการสื่อสาร การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาและการใช้นวัตกรรมในการทำวิจัยในชั้นเรียน การนำผลวิจัยและผลประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตร (พิมพ์พันธุ์ เดชคุปต์ และพรทิพย์ แข็งขัน, 2551 : 5) ดังนั้นการแก้ปัญหาเหล่านี้ต้องอาศัยความรู้ในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะความรู้ที่ศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อสะท้อนความหลากหลายของปัญหา ความต้องการในการพัฒนาครู ซึ่งจะเชื่อมโยงแนวทางในการแก้ปัญหาที่ตรงต่อสภาพปัจจุบันแต่ละเรื่องแต่ละพื้นที่ อย่างเหมาะสมและทันเหตุการณ์ (จีระ รุญเจริญ, 2550 : 33-34) ทางออกที่สำคัญคือ การเปลี่ยนวัฒนธรรมของการผลิต (Producing Culture) คือ การศึกษาต้องเริ่มที่ครูผู้สอนเริ่มค้นงานของตน ด้วยการมองว่าตนเองจะสร้างความรู้สร้างผลงานใหม่

อะไรขึ้นมาและพัฒนากระบวนการหาความรู้ กระบวนการสร้าง และพัฒนาความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้คือความรู้ใหม่ (สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, 2550 : 98) ผลการปฏิรูปการศึกษาในรอบแรกนั้นยังมีปัญหาต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงและต่อยอด โดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการ รวมทั้งการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา พบว่ามีสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้มาตรฐาน ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งการคิดวิเคราะห์อย่างถูกต้อง การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2557 : 1)

สภาพการดำเนินงานด้านวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาไทย และคณิตศาสตร์นักเรียนบางส่วนไม่มีความรู้ตามระดับชั้น ตามที่หลักสูตรกำหนด นักเรียนขาดทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ การแก้ปัญหา การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเกิดจากการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนไม่เตรียมการสอน ขาดการวางแผนในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่ใช้สื่อ ขาดการคิดค้นสื่อและนวัตกรรมใหม่ ๆ ขาดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขาดความตระหนักในการพัฒนาอาชีพของตนเอง ตลอดจน ขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ครูขาดความรู้ในเรื่องของการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามแนวการปฏิรูปการศึกษากลุ่มนโยบายและแผน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. 2559 : 10-20)

ทั้งนี้สาเหตุมาจากการที่ครูไม่มีประสบการณ์การสอนทักษะในการคิดวิเคราะห์ ขาดการฝึกอบรมที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ นอกจากนี้บุคลากรยังขาดวิสัยทัศน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และครูควรตระหนักในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนจากหลักการและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 เพื่อให้ครูได้รับการพัฒนาและยกระดับการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพครูในโรงเรียนอื่นที่จะส่งผลสู่การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของไทยให้มีกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านทักษะการคิดวิเคราะห์ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้สถานศึกษามีคุณภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบประเมินองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์

3. ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ 5 คน โดยสร้างแบบประเมินองค์ประกอบ และตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้ และให้ผู้เชี่ยวชาญทำการประเมิน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการประเมินมีค่า IOC ระหว่าง 0.80–1.00

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 2,352 คน จาก 193 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 จำนวน 331 คน จาก 193 โรงเรียน โดยใช้ตารางเครซีและมอร์แกน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ตามแบบของลิเคิร์ท 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น

3. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

3.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์

3.2 สร้างแบบสอบถาม นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คน และประเมินมีค่า IOC ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67–1.00

3.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม กับครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก ซึ่งพบว่ามีค่าอำนาจจำแนก .329 - .784 และแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ มีค่าอำนาจจำแนก .248 - .788

3.4 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค โดยเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 117) ซึ่งผลประเมินมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ มีค่าเท่ากับ .932 และ .908

3.5 นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ตอนที่ 4 วิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธีจัดลำดับความสำคัญแบบ Index (PNI) แบบปรับปรุงระยะที่ 3 ศึกษาแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

1. กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ คือ ผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 รวมทั้งสิ้น 10 คน และผู้เชี่ยวชาญที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์ และเป็นแบบประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครู

3. นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้ทรงคุณวุฒิ ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง และเก็บคืนด้วยตนเอง

4. นำแบบประเมินทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตรวจสอบจากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยตรวจให้คะแนนการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย

ตาราง 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (n= 331)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	118	35.65
ครู	213	64.35
รวม	331	100.00
2. ประสบการณ์ด้านการทำงาน		
1 – 5 ปี	80	24.17
6 – 9 ปี	112	33.84
10 ปี ขึ้นไป	139	41.99
รวม	331	100.00

จากตาราง 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 64.35 รองลงมาเป็นผู้บริหาร จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 35.65 มีประสบการณ์ด้านการทำงาน 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 41.99 รองลงมา 6-10 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 33.84 และ 1-5 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 24.17

2. ผลการวิจัยองค์ประกอบและตัวชี้วัดในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า มี 5 องค์ประกอบ 30 ตัวชี้วัด และได้ทำการประเมินความเหมาะสมดังตาราง 2

ตาราง 2 ระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวชี้วัด การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

องค์ประกอบในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
1. ด้านหลักสูตรการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.80	0.39	มากที่สุด
2. ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการสอนอย่างหลากหลาย	4.60	0.42	มากที่สุด
3. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม	4.73	0.42	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง	4.80	0.39	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.70	0.43	มากที่สุด

จากตาราง 2 พบว่า องค์ประกอบการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ของแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบด้านหลักสูตรการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และองค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง องค์ประกอบด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม องค์ประกอบ ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการสอนอย่างหลากหลาย และองค์ประกอบด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน ตามลำดับ

2. สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แต่สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตาราง 3

ตาราง 3 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ประเด็น	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านหลักสูตรการบูรณาการเนื้อหา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้	2.42	0.81	น้อย	4.58	0.55	มากที่สุด
2. ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการสอน อย่างหลากหลาย	2.49	0.78	น้อย	4.47	0.6	มาก
3. ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน	2.49	0.76	น้อย	4.56	0.58	มากที่สุด
4. ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม	2.53	0.76	ปานกลาง	4.49	0.56	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน ตามสภาพจริง	2.45	0.79	น้อย	4.59	0.56	มากที่สุด
รวม	2.48	0.78	น้อย	4.54	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยและสภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วยข้อเสนอแนะ 5 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตรการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย 3) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง พบว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครู ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และใช้ได้จริงมีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ตามความถนัด ความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และนำไปปรับใช้ต่อไปได้ ตลอดจนครูมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างสื่อ เลือกใช้สื่อ พัฒนาศือสามารถนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพื่อดึงดูดความสนใจ กระตุ้นการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้ง่ายขึ้น ครูควรมีความรู้ ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล เลือกวิธีการวัดผลให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการนำผลการวัดและประเมินผล มาปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน

3. แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2

ผลการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่าควรมีการจัดการประชุม การสร้างเครือข่าย การพัฒนาวิชาชีพครู และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยสนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วม พัฒนาหลักสูตรการคิดวิเคราะห์ สร้างความตระหนักและออกแบบการเรียนรู้ เน้นวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ มีการออกแบบและพัฒนาสื่อ และควรมีกำหนดการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

เมื่อได้แนวทางการพัฒนาแล้วจึงสร้างคู่มือและนำไปเสนอผู้เชี่ยวชาญ 5 คนเพื่อประเมินผล ดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเป็นไปได้
1. เนื้อหาของคู่มือมีความสอดคล้องกับ ความมุ่งหมายในการจัดทำคู่มือ	4.60	0.55	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ความมุ่งหมายของคู่มือสอดคล้องกับ การดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. คู่มือใช้ภาษาถูกต้องตรงตามหลักภาษาไทย มีความชัดเจน อ่านแล้วเข้าใจง่าย	4.60	0.55	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4. เนื้อหาของคู่มือครอบคลุม แนวทาง การพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ดังนี้						
4.1 ด้านหลักสูตรการบูรณาการเนื้อหา ในกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
4.2 ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการ สอนอย่างหลากหลาย	4.40	0.55	มาก	5.00	0.00	มากที่สุด
4.3 ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน	4.40	0.89	มาก	4.40	0.55	มาก
4.4 ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4.5 ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียน ตามสภาพจริง	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. เนื้อหาของคู่มือสามารถนำไปปรับใช้กับ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
โดยรวม	4.60	0.56	มากที่สุด	4.78	0.33	มากที่สุด

จากตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พบว่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 30 ตัวชี้วัด และผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาย่างเป็นระบบโดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลนอกจากนั้น ยังมีการตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิผลสอดคล้องกับการวิจัยของชฎาพร สีหาวงศ์ และคณะ (2560 : 82) พบว่าองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีองค์ประกอบ 5 ด้าน และตัวชี้วัด 44 ตัวชี้วัด กุลจิรา คำมูล (2561 : 97) พบว่าองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีองค์ประกอบ 4 ด้าน 30 ตัวชี้วัด ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การส่งเสริมสนับสนุนและเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา มี 5 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มี 8 ตัวชี้วัด องค์ประกอบที่ 3 การใช้หลักสูตรสถานศึกษา มี 7 ตัวชี้วัด และองค์ประกอบที่ 4 การกำกับ ดูแลคุณภาพ มี 10 ตัวชี้วัดองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.46 และ วาทีน พุ่มเขียว (2560 : 102) พบว่าองค์ประกอบและตัวชี้วัดด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 มีองค์ประกอบจำนวน 5 ด้านและตัวชี้วัดจำนวน 50 ตัวชี้วัด

2. สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา และครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้ด้านการกระบวนการคิดวิเคราะห์ไม่มากนัก อาจขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการที่เหมาะสมในการสำรวจความต้องการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ ตลอดจนครูไม่เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาตนเอง ยังคงใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเดิมซึ่งเป็นไปเหมือนกัน นั่นทั้งนักศึกษากัน (2558 : 79) พบว่าผลจากการศึกษาสภาพการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ โรงเรียนพัฒนาต้นน้ำขุนคอง อำเภอเขียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ ตามขอบเขตด้านเนื้อหาการพัฒนาครู 4 ขั้นตอน และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดทั้ง 3 ด้าน พบว่ามีการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับน้อย

สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ สนองชัย แสนสีดา (2555 : 97) พบว่าสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ในภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก ชฎาพร สีหาวงศ์ และคณะ (2560 : 82) พบว่าสำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครู ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่าโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และวาทีน พุ่มเขียว (2560 : 102) พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ของด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วยข้อเสนอแนะ 5 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร การบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย 3) ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม และ 5) ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง

พบว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครู ชุมชนควรมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม และใช้ได้จริง มีความรู้ความเข้าใจในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามความถนัด ความสนใจ ความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้ จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และนำไปปรับใช้ต่อไปได้ ตลอดจนครูมีความรู้ความเข้าใจในการสร้างสื่อ เลือกใช้สื่อพัฒนาสื่อ สามารถนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการดึงดูดความสนใจ กระตุ้นการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนจดจำได้ง่ายขึ้น ครูควรมีความรู้ ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล เลือกวิธีการวัดผลให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนการนำผลการวัดและประเมินผลมาปรับปรุง พัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพปัจจุบันการส่งเสริมด้านการคิดวิเคราะห์ มีส่วนสำคัญที่สนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์หาเหตุผล การแก้ปัญหาอย่างถูกต้องเป็นระบบ การสนับสนุนจากการใช้สื่อ หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม การสนับสนุนจากทุกภาคส่วนจะส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ ด้านการคิดวิเคราะห์ประสบความสำเร็จยิ่งขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับ สนองชัย แสนสีดา (2555 : 97) และวาทีน พุฒเขียว (2560 : 102) ที่พบว่าการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ด้านการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมด้านการฝึกทักษะกระบวนการคิด ด้านการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากประสบการณ์จริง ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ ด้านการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนการสอน และอำนวยความสะดวกด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ควรได้รับการสนับสนุนจากชุมชนผู้ที่เกี่ยวข้องในการเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมความรู้ ความคิดเห็น งบประมาณ จัดใช้สื่อที่เหมาะสม ส่งเสริมการฝึกอบรมสัมมนาอย่างต่อเนื่อง

3. แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 ประกอบด้วย ควรมีการจัดการประชุม การสร้างเครือข่าย การพัฒนาวิชาชีพครู และการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยสนับสนุนให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องมีส่วนร่วม พัฒนาหลักสูตรการคิดวิเคราะห์ สร้างความตระหนัก และออกแบบการเรียนรู้ เน้นวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ มีการออกแบบและพัฒนาสื่อ และควรมีกำหนดการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถด้านการบริหารและจัดการเรียนรู้และผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาสาขาวิจัยและประเมินผลทางการศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี และเมื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครู ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนั้น พบว่าผู้วิจัยมีการนำเอาข้อมูลจากผลการศึกษาในตอนต้นที่ 1 ตอนต้นที่ 2 ผสมกับผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมาเป็นข้อมูลในการสร้างแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ อีกทั้งเมื่อเห็นองค์ประกอบการดำเนินงานวิธีดำเนินการและผลการดำเนินงาน ทำให้สามารถตัดสินใจที่จะประเมินออกมาได้ว่า แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมานั้น มีความสอดคล้องความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุลจิรา คำมูล (2561 : 82) พบว่าแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ มีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และผลการประเมินความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 โดยมีการพัฒนาแนวทางตามองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ 1) แนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา คือ ต้องมีการวางแผนและจัดทำปฏิทินการดำเนินงาน สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และมีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ 2) แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา คือ ต้องมีการกำหนดสื่อการเรียนรู้อะไร และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนอย่างชัดเจน 3) แนวทางการใช้หลักสูตรสถานศึกษา คือ ครูต้องวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้สามารถเตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องมีการใช้สื่อเพื่อพัฒนา

การเรียนรู้ของผู้เรียน และต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) แนวทางการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา คือต้องมีการดำเนินการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลตามปฏิทิน โดยผู้นิเทศอาจเป็นผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ หรือครูผู้ได้รับมอบหมาย และต้องนำผลบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป สอดคล้องกับ ขวัญพร สีหาวงค์ และคณะ (2560 : 82) มาติกา ประชาธิปไตยสกุล และคณะ (2561 : 98) และวาทีน พุ่มเขียว (2560 : 98-99) พบว่าผลการประเมินการพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครู ในการจัดการเรียนรู้ โดยรวมมีความสอดคล้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านหลักสูตรการบูรณาการเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสำรวจความต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบูรณาการหลักสูตรให้สอดคล้องกับชุมชน

1.2 ด้านการใช้รูปแบบและเทคนิค วิธีการสอนอย่างหลากหลาย ครูผู้สอนควรกำหนดวิธีการสอนที่เน้นการใช้คำถามที่สร้างความสนใจและช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และความต้องการค้นคว้าหาคำตอบ เพื่อการพัฒนาการคิดวิเคราะห์จากปัญหาที่กำหนดให้

1.3 ด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียน ผู้บริหารและครูควรมีการตรวจสอบกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะใช้ในการเรียนว่าเหมาะสมกับตัวผู้เรียน มีการวัดและประเมินผลอย่างถูกต้องก่อนการดำเนินการจัดการเรียนการสอน

1.4 ด้านการพัฒนาสื่อ และนวัตกรรม ครูผู้สอนต้องมีการจัดเตรียมสื่อที่มีความเหมาะสม โดยศึกษาจากสภาพบริบทในพื้นที่ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง สามารถนำวัสดุและสื่อต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

1.5 ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง ผลการวิจัยพบว่า การประเมินเน้นการมีส่วนร่วมทั้งผู้เรียน และผู้สอน มีค่า $PNI_{modified}$ อยู่ในระดับสูงสุด ดังนั้นสถานศึกษาควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ และประเมินผลอย่างจริงจังโดยเชิญบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และสมัครใจที่จะเข้าร่วมในการตรวจสอบก่อนที่ทางโรงเรียนหรือครูจะได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ในแต่ละปีการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผลการศึกษาพบว่าแนวทางการพัฒนา ควรส่งเสริมการประชุม อบรม สัมมนาซึ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ ซึ่งในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาผลของการพัฒนาครู ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์

2.2 ข้อค้นพบจากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีองค์ประกอบที่สำคัญอื่น ๆ ที่จะส่งผลให้การพัฒนาครูประสบความสำเร็จ เช่น ระยะเวลา งบประมาณ ค่าตอบแทน ซึ่งควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสำเร็จในการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์

2.3 ข้อค้นพบจากการศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าแนวทางที่ได้มีความเหมาะสมเฉพาะในพื้นที่ที่ศึกษา ดังนั้นควรนำแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ ไปใช้ในการศึกษาเพื่อแสวงหารูปแบบกิจกรรม ที่ควรปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางของการพัฒนาครูให้ชัดเจน เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนอื่น ๆ ในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กุลจิรา คำมูล. (2561). การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 15(68), 122-129.
- ชญาพร สีหาวงศ์, ธัญชัย จิตรนันท์ และสุตารัตน์ ถนอมแก้ว. (2560). การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1. *วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา*, 8(3), 35-47.
- ทศนา แคมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 2) กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). *การบริหารโรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: แอลทีเพรส.
- นันทน์ภัส กันกา. (2558). *แนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์โรงเรียนพัฒนาต้นน้ำขุนคอง อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพรทิพย์ แซ่จัน. (2551). *สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- มาติกา ประชาภิรักษ์กุล และธัญญธร ศรีวิเชียร. (2561). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 12(1), 163-174.
- วิชัย โสสุวรรณจินดา. (2546). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: โฟเลซ.
- วาทีน พนมเชียว. (2560). *การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2550). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2549-2551*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สนองชัย แสนสีดา. (2555). *สภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. (2559). *แผนปฏิบัติการประจำปี 2558*. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.